

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СПОРТУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА БІОМЕХАНІКИ ТА СПОРТИВНОЇ МЕТРОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 16 від 29.08.2018)
Голова Науково-методичної ради
_____ М. В. Дутчак

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД СПОРТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

код дисципліни в освітньо-науковій програмі: ВК. 8.

мова навчання: українська

Київ – 2018

РОЗРОБНИКИ:

РЕКОМЕНДОВАНО:

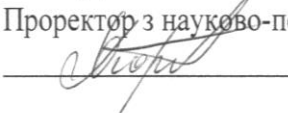
Кафедрою

(засідання кафедри, протокол № 7 від 28.06.2018)

Завідувач кафедри Коробейніков Г.В.

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи

 О. В. Борисова

Начальник навчально-методичного відділу

 С. О. Герасименко

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти

 О. І. Рудешко

Завідувач відділу докторантури та аспірантури

 Л. В. Денисова

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на забезпечення підготовки висококваліфікованих, конкуретоспроможних фахівців, інтегрованих до світового науково-інформаційного простору, здатних до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі фізичної культури і спорту, здійснення науково-педагогічної діяльності, зокрема в олімпійському та професійному спорті, неолімпійському та адаптивному спорті. Обсяг дисципліни – 4 кредити ЄКТС. Основні теми: уявлення про науково-методичний супровід спортивної діяльності; організація та проведення науково-методичного супроводу спортивної діяльності; особливості управління підготовкою спортсменів під час тренувальної та змагальної діяльності; відбір спортсменів на змагання: основні характеристики та методи відбору; методи дослідження у спорті; науково-методичний супровід підготовки спортсменів при різних функціональних станах організму, та в залежності від індивідуально-типологічних властивостей спортсмена; розробка та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена; моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності; аналіз та практичне застосування отриманих даних в тренувальній та змагальній діяльності для підвищення спортивних результатів.

Abstract of the discipline The discipline is aimed at providing training of highly qualified, competitive specialists who integrated into the world scientific and information space and capable of producing new ideas, solving complex problems in the field of physical culture and sports, carrying out scientific and pedagogical activities, in particular in the Olympic, professional and non-professional sports and adaptive sports. The volume of discipline is 4 ECTS credits. The main topics: understanding of the scientific and methodological support of sport activity; organization and conduct of scientific and methodological support of sport activity; features of managing the preparation of athletes during training and competitive activities; selection of athletes for the competition: the main characteristics and selection methods; research methods in sports; scientific and methodological support for the training of athletes in various functional states of organism, and depending on the individual typological properties of the athlete; development and application of integrated algorithms for assessing various aspects of an athlete's preparedness; monitoring the functional state of the athlete in the conditions of training and competitive activity; analysis and practical application of the obtained data in training and competitive activities to improve sports results.

Мета навчальної дисципліни – забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців навиків до проведення власного наукового дослідження в предметній області, здатності ефективно розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми інноваційного та наукового характеру у сфері фізичної культури і спорту, зокрема в олімпійському та

професійному спорті, реалізація диференційованого підходу з урахуванням індивідуальних особливостей спортсменів, їх здібностей у спортивній діяльності, а також застосування знань в практиці науково-методичного супроводу підготовки спортивних команд в роботі зі спортсменами різної статі, віку, здібностей, спеціалізації та кваліфікації.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «доктор філософії з фізичної культура і спорту» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність до аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, абстрактного мислення, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.
ЗК3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, застосування сучасних методів наукового дослідження, моделювання, інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК4	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК6	Готовність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації державною та іноземною мовами.
ЗК7	Володіння навичками міжособистісної взаємодії, готовність брати участь у роботі українських і міжнародних дослідницьких колективів для вирішення наукових і науково-освітніх завдань.
Фахові компетентності	
ФК1	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, що створюють нові знання в області теорії і методики спорту, спортивного тренування, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення і можуть бути опублікованими у провідних наукових виданнях з фізичної культури і спорту та суміжних галузей.
ФК6	Здатність до виконання завдань щодо розвитку й оцінки власної освітньо-наукової діяльності, визначення рівня сформованості професійної компетентності.
ФК7	Здатність застосовувати знання фундаментальних основ сучасних досліджень, проблем і тенденцій розвитку спорту, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають у

	сфері фізичної культури і спорту в Україні та інших країнах світу.
ФК8	Здатність науково обґрунтовувати підходи до модернізації системи фізичної культури і спорту у вимірах глобалізації, європейської інтеграції та національної самоідентифікації; організувати та забезпечувати управлінську діяльність з урахуванням процесів реформування сфери фізичної культури і спорту.
ФК9	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері фізичної культури і спорту та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, здійснювати патентно-ліцензійний пошук, готувати аплікації з метою отримання грантів на розробку наукових досліджень, лідерство під час їх реалізації.

Обсяг навчальної дисципліни – 4 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	20	0	10	10	80	120
Заочна	6	0	6	0	108	120

Програма навчальної дисципліни.
Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	Ус бо го	у тому числі			Ус бо го	у тому числі		
	ле к	пр	с.р ·	бо го	л	п	с.р ·	
Тема 1. Уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів. Організація та проведення науково-методичного супроводу спортсменів.	18	2	2	12	18		2	18
Тема 2. Особливості управління підготовкою спортсменів під час тренувальної та змагальної діяльності. Відбір спортсменів на змагання: основні характеристики та методи відбору. Методи дослідження у спорті.	22	4	4	14	22	2		18
Тема 3. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів при різних функціональних станах, та в залежності	20	4	4	14	20		2	12

від індивідуально-типологічних властивостей спортсмена.								
Тема 4. Розробка та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена.	18	4	4	14	20	2		12
Тема 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності. Аналіз та практичне застосування отриманих даних в тренувальній та змагальній діяльності для підвищення спортивних результатів.	22	4	4	14	22		2	18
Тема 6. Корекція тренувального процесу за результатами науково-методичного супроводу спортсменів високої кваліфікації.	20	2	2	12	18	2		12
Усього годин	120	20	20	80	120	6	6	108

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів. Організація та проведення науково-методичного супроводу спортсменів. Мета, зміст, об'єкт, предмет та основні поняття дисципліни «Науково-методичний супровід підготовки спортсменів». Характеристика системи спортивної підготовки. Види інтегральної підготовки: фізична (загальна і спеціальна), технічна, тактична, психофізіологічна, психічна. Види, методи і засоби біологічного контролю в спорті: оперативний, поточний, етапний під час тренувальної діяльності.

Тема 2. Особливості управління підготовкою спортсменів під час тренувальної та змагальної діяльності. Відбір спортсменів на змагання: основні характеристики та методи відбору. Методи дослідження у спорті. Характеристика спортивних змагань: підготовчі, контрольні, провідні (модельні), відбірні, головні; та попередні, основні і головні. Закономірності та принципи спортивного тренування. Дидактичні принципи.

Система відбору та орієнтування в спорті та показники спортивної обдарованості. Етапи відбору. Основні біологічні характеристики змагальної діяльності, від яких залежить спортивний результат. Методи відбору спортсменів на змагання.

Тема 3. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів при різних функціональних станах, та в залежності від індивідуально-типологічних властивостей спортсмена. Функціональний стан, основні поняття, види. Поняття про функціональну систему за П.К. Анохіним. Блоки та елементи функціональної системи. Адаптація як морфо-функціональна основа прояву тренувальних ефектів. Методи дослідження різних фізіологічних систем при різних функціональних станах: біомеханічні, фізіологічні, біохімічні, психофізіологічні та інші. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів при різних функціональних станах у спорті.

Основні індивідуально-типологічні властивості спортсмена. Особливості прояву індивідуально-типологічних властивостей спортсмена у різних видах спорту. Методики оцінки індивідуально-типологічних властивостей вищої нервової діяльності спортсмена та їх роль у досягненні високих спортивних результатів.

Тема 4. Розробка та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена. Інтегральні алгоритми оцінки підготовленості спортсмена з урахуванням біомеханіки рухових дій, психомоторики, фізіологічних особливостей, психофізіологічних характеристик та інших сторін функціонального стану. Основні механізми

розробки та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена. Застосування методів математичної статистики під час оцінки різних сторін підготовленості спортсмена. Методи моделювання.

Тема 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності. Аналіз та практичне застосування отриманих даних в тренувальній та змагальній діяльності для підвищення спортивних результатів. Оцінка функцій головних та обслуговуючих органів та систем при забезпеченні рухового навичку. Методи оцінки стану вегетативної регуляції ритму серця. Методи біохімічних досліджень капілярної крові. Методи дослідження дихальної, м'язової, нервової, видільної, ендокринної та інших систем. Визначення морфо-функціональних змін. Генетично-детерміновані особливості спортсмена, їх визначення та роль у спорті.

Тема 6. Корекція тренувального процесу за результатами науково-методичного супроводу спортсменів високої кваліфікації. Розробка річних та індивідуальних планів підготовки збірних команд за видами спорту. Урахування індивідуальних властивостей та результатів наукових досліджень функціональних станів спортсменів для внесення корекцій у тренувальний процес. Спрямованість тренувального процесу у зв'язку із результатами науково-методичного супроводу спортсменів.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни:	Номер і назва теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів. Організація та проведення науково-методичного супроводу спортсменів.	Практичне заняття 1. Основні уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів.	2	
Тема 2. Особливості управління підготовкою спортсменів під час тренувальної та змагальної діяльності. Відбір спортсменів на змагання: основні характеристики та методи відбору. Методи дослідження у спорті.	Практичне заняття 2. Організація та проведення досліджень науково-методичного супроводу спортсменів.	2	2
	Семінарське заняття 2. Управління рухами спортсмена. Психомоторика.	2	

Тема 3. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів при різних функціональних станах, та в залежності від індивідуально-типологічних властивостей спортсмена.	Практичне заняття 3. Основні індивідуально-типологічні властивості вищої нервової діяльності спортсмена та їх прояв в різних видах спорту.	2	
	Семінарське заняття 3. Функціональний стан, основні поняття, види.	2	
Тема 4. Розробка та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена.	Практичне заняття 4. Основні механізми розробки та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена.	2	2
	Семінарське заняття 4. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів в умовах тренувальної та змагальної діяльності.	2	
Тема 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності. Аналіз та практичне застосування отриманих даних в тренувальній та змагальній діяльності для підвищення спортивних результатів.	Практичне заняття 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності – аналіз та практичне застосування.	2	2
	Семінарське заняття 5. Психофізіологічний стан – основні поняття.	2	
Тема 6. Корекція тренувального процесу за результатами науково-методичного супроводу спортсменів високої кваліфікації.	Практичне заняття 6. Урахування індивідуальних властивостей та результатів наукових досліджень функціональних станів спортсменів для внесення корекцій у тренувальний процес.	2	
	Всього годин:	20	6

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни:	Номер і назва теми практичних/семінарських занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів. Організація та проведення науково-методичного супроводу спортсменів.	Практичне заняття 1. Основні уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів.	6	8
	Семінарське заняття 1. Характеристика спортивних змагань. Закономірності та принципи спортивного	6	8

	тренування.		
Тема 2. Особливості управління підготовкою спортсменів під час тренувальної та змагальної діяльності. Відбір спортсменів на змагання: основні характеристики та методи відбору. Методи дослідження у спорті.	Практичне заняття 2. Організація та проведення досліджень науково-методичного супроводу спортсменів.	8	10
	Семінарське заняття 2. Управління рухами спортсмена. Психомоторика.	6	8
Тема 3. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів при різних функціональних станах, та в залежності від індивідуально-типологічних властивостей спортсмена.	Практичне заняття 3. Основні індивідуально-типологічні властивості вищої нервової діяльності спортсмена та їх прояв в різних видах спорту.	8	10
	Семінарське заняття 3. Функціональний стан, основні поняття, види.	6	10
Тема 4. Розробка та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена.	Практичне заняття 4. Основні механізми розробки та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена.	8	10
	Семінарське заняття 4. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів в умовах тренувальної та змагальної діяльності.	6	10
Тема 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності. Аналіз та практичне застосування отриманих даних в тренувальній та змагальній діяльності для підвищення спортивних результатів.	Практичне заняття 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності – аналіз та практичне застосування.	8	10
	Семінарське заняття 5. Психофізіологічний стан – основні поняття.	6	10
Тема 6. Корекція тренувального процесу за результатами науково-методичного супроводу спортсменів високої кваліфікації.	Практичне заняття 6. Урахування індивідуальних властивостей та результатів наукових досліджень функціональних станів спортсменів для внесення корекцій у тренувальний процес.	12	16
	Всього годин:	80	108

Очікувані результати навчання з дисципліни: систематизація знань про загальні та індивідуальні аспекти роботи функціонального стану,

особливості їх прояву під час тренувальної та змагальної діяльності; формування системи уявлень про особливості здійснення науково-методичного супроводу підготовки спортсменів, що у синтезі складають професійну майстерність тренера завдяки:

знанням: основних аспектів проведення науково-методичного супроводу підготовки спортсменів в умовах тренувальної та змагальної діяльності; сучасних методів дослідження функціонального стану спортсмена і визначення техніко-тактичних навиків, які використовуються для вирішення професійних задач, пов'язаних з спортом, фізичним вихованням і здоров'ям людини; основних регуляторних механізмів і систем, що забезпечують реалізацію спортивного потенціалу, та основні методи їх діагностики у спорті.

вмінням: оперувати різними методами дослідження для вирішення поставлених задач; визначити загальний функціональний стан спортсмена і техніко-тактичні навик у відповідності до специфіки спортивної діяльності; аналізувати отримані результати та застосовувати їх на практиці для визначення та прогнозувати змін що відбудуться в організмі спортсмена, у відповідності до виконання фізичних навантажень; коректувати тренувальний процес з урахуванням отриманих результатів для отримання високих спортивних результатів.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «доктор філософії з фізичної культура і спорту» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН1	Демонструвати знання та розуміння поглибленого рівня у вирішенні наукових проблем у сфері фізичної культури і спорту шляхом застосування комплексу сучасних методик та методів досліджень. Обсяг знань повинен бути достатнім для проведення самостійних наукових досліджень на рівні останніх світових досягнень
ПРН3	Здатність здійснювати пошукову (евристичну) діяльність, організацію і проведення наукових досліджень проблем сфери фізичної культури і спорту.
ПРН4	Демонструвати здатність до аналізу, співставлення, порівняння перспективних напрямів розвитку системи спорту, теорії і методики фізичного виховання,

	розв'язання актуальних завдань сфери фізичної культури і спорту у контексті сьогодення.
ПРН5	Використовувати сучасні дані, накопичені в результаті наукових досліджень як безпосередньо в сфері спорту, системі підготовки спортсменів, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення, так і в фізіології, медицині, біохімії, біомеханіці, психології, педагогіці, теорії управління.
ПРН13	Демонструвати здатність до систематизації та уточнення знань в напрямі спорту, теорії та методики підготовки спортсменів, методологічного уточнення різних положень теорії спорту; на основі системного та аналітичного підходів демонструвати здатність до організації та впровадження фізкультурно-оздоровчих стратегій та програм на сучасному рівні.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру аспірант може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для аспірантів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати аспірант за тему:

Номер і назва теми практичних/семінарських занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
Практичне заняття 1. Основні уявлення про науково-методичний супровід підготовки спортсменів.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Семінарське заняття 1. Характеристика спортивних змагань. Закономірності та принципи спортивного тренування.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Практичне заняття 2. Організація та проведення досліджень науково-методичного супроводу спортсменів.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Семінарське заняття 2. Управління рухами спортсмена. Психомоторика.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10

Практичне заняття 3. Основні індивідуально-типологічні властивості вищої нервової діяльності спортсмена та їх прояв в різних видах спорту.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Семінарське заняття 3. Функціональний стан, основні поняття, види.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Практичне заняття 4. Основні механізми розробки та застосування інтегральних алгоритмів оцінки різних сторін підготовленості спортсмена.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Семінарське заняття 4. Науково-методичний супровід підготовки спортсменів в умовах тренувальної та змагальної діяльності.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Практичне заняття 5. Моніторинг функціонального стану спортсмена в умовах тренувальної та змагальної діяльності – аналіз та практичне застосування.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Практичне заняття 6. Корекція тренувального процесу за результатами науково-методичного супроводу спортсменів високої кваліфікації.	Конспект пропущеного заняття, усна відповідь.	10
Усього балів		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Анохин П.К. Очерки физиологии функциональных систем / П.К. Анохин. – М.: Медицина, 1975. – 447 с.

2. Анохин П.К. Принципиальные вопросы общей теории функциональных систем / К.П. Анохин. – В кн.: Принципы системной организации функции. – М.: Наука, 1973. – С. 5–61.
3. Антомонов М.Ю. Алгоритмизация выбора адекватных математических методов при анализе медико-биологических данных. / М.Ю. Антомонов // Кибернетика и вычислительная техника. Киев, 2007. – Вып. 153. – С. 12–23.
4. Ахметов И.И. Молекулярная генетика спорта: монографія / И.И. Ахметов. – М.: Советский спорт, 2009. – 268 с.
5. Бернштейн Н.А. Биомеханика и физиология движений / Н.А. Бернштейн. – М: Издательство «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МОДЭК», 1997. – 608 с.
6. Бернштейн Н.А. Физиология движений и активность / Н.А. Бернштейн. – М.: Наука, 1990. – 496 с.
7. Біомеханіка спорту: Навч. посіб. / А.М. Лапутін, В.В. Гамалій, А.А. Архіпов, М.О. Носко, Т.О. Хабінець // К.: Олимпийская литература, 2001. – 320 с.
8. Верхошанский Ю.В. Основы специальной физической подготовки спортсменов. / Ю.В. Верхошанский. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 331 с.
9. Гамалій В.В. Теоретико-методические основы моделирования техники двигательных действий в спорте: монографія. – К.: Поліграфсервіс, 2013. – 300 с.
10. Гринь О.Р. Психологічне забезпечення та супровід підготовки кваліфікованих спортсменів. Навчальний посібник / О.Р. Гринь // К.: Олимпийская литература, 2015 – 276 с.
11. Земцова И.И. Спортивная физиология. Учебное пособие / И.И. Земцова. – К.: Ол. лит-ра, 2010. – 219 с.
12. Иорданская Ф.А. Мониторинг здоровья и функциональная подготовленность высококвалифицированных спортсменов в процессе учебно-тренировочной работы и соревновательной деятельности / Ф.А. Иорданская, М.С. Юдинцева. – М.: Сов. спорт, 2006. – 184 с.
13. Діагностика психофізіологічних станів спортсменів: Методичний посібник/ Г.В. Коробейніков, О.К. Дудник, Л.Д. Коняєва та ін. – К.:«Белая Церковь: БНАУ», 2008. – 64 с.
14. Коробейніков Г.В. Оцінювання психофізіологічних станів у спорті / Г. Коробейніков, Є. Приступа, Л. Коробейнікова, Ю. Бріскін. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 312 с.
15. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навч. закладів. 3-є вид. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
16. Костюкевич В.М. «Теорія і методика спортивної підготовки» (на прикладі командних ігрових видів спорту). Навчальний посібник / В.М. Костюкевич – Вінниця: Планер, 2014 – 616 с.
17. Макаренко М.В., Лизогуб В.С., Безкопильний О.П. Методичні вказівки до практикуму з диференціальної психофізіології та фізіології вищої нервової

- діяльності людини / М.В. Макаренко, В.С. Лизогуб, О.П. Безкопильний // Черкаси : «Вертикаль», видавець Кандич С.Г, 2014. – 102 с.
18. Матвеев Л.П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов / Л.П. Матвеев – К.: Олимпийская литература, 1999. – 317 с.
19. Питание спортсменов. Руководство для профессиональной работы с физически подготовленными людьми / Под. ред. Кристин А. Розенблюм. К., Олимп. л-ра, 2006. – 535 с.
20. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте: Учебник для студентов вузов физического воспитания и спорта / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 583 с.
21. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и её практическое приложение / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2004. – 808 с.
22. Полієвський С.А. Основи індивідуального та колективного харчування спортсменів. – М.:ФИС, 2005. – 384 с.
23. Рогозкин В.А., Назаров И.Б., Казаков В.И. Генетические маркеры физической работоспособности человека // Теор. и практика. физ. культ., 2000. – № 12, С. 34-36.
24. Спортивные игры: Техника, тактика, методика обучения: Учебн. для студ. высш. пед. учебн. заведений / Ю.Д. Железняк, Ю.И. Портнов, В.П. Савин, А.В. Масаков; под ред. Ю.Д. Железняка, Ю.И. Портнова. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 520 с.
25. Сурков Е.Н. Психомоторика спортсмена / Е.Н. Сурков. – М.: Физкультура и спорт, 1984. – 126 с.
26. Тлумачний словник термінів в біомеханіці: навч.посіб. / В.О. Кашуба, В.В. Гамалій // К.: Поліграфсервіс, 2013. – 80 с.
27. Чермит К.Д. Теория и методика физической культуры: опорные схемы: учебное пособие / К.Д. Чермит. – М.: Советский спорт, 2005. – 272 с.
28. Чханадзе Л.В. Об управлении движениями человека / Л.В. Чханадзе. – М.: Физкультура и спорт, 1970. – 136 с.
29. Шамардина Г.Н. Основы теории и методики физического воспитания. (Избранные лекции) / Г.Н. Шамардина – Днепропетровск: «Пороги», 2003. – 445 с.
30. Wilmore J.H. Psychology of sport and exercise / J.H. Wilmore, D.L. Costill. – Champaign: Human Kinetics, 1994. – 549 p.

Додаткова література:

1. Alex W. Edmonds, Gershon Tenenbaum Case Studies in Applied Psychophysiology: Neurofeedback and Biofeedback Treatments for Advances in Human Performance, John Wiley & Sons, 2011. – 336 p.
2. Blumenstein Boris, Bar-Eli Michael, Gershon Tenenbaum Brain and Body in Sport and Exercise, 2002. – 436 p.

3. Белоцерковский З.Б. Эргометрические и кардиологические критерии физической работоспособности у спортсменов / З.Б. Белоцерковский. – М.: Советский спорт, 2005. – 312 с.
4. Бондарчук А.П. Периодизация спортивной тренировки К., Олимпийская литература, 2005. – 303 с.
5. Борисова О.О. Питание спортсменов: зарубежный опыт и практические рекомендации: учеб. - метод. пособие / О.О. Борисова. – М.: Сов. спорт, 2007. – 132 с.
6. Березин Ф.Б. Методика многостороннего исследования личности (структура, основы интерпретации, некоторые области применения). Третье издание (исправленное и дополненное). / Ф.Б. Березин, М.П. Мирошников, Е.Д. Соколова – М.: «Консультант плюс – новые технологии», 2011. – 320 с.
7. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика: Учебник для вузов. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2009. – 384 с.
8. Булатова М.М. Теоретико-методические основы реализации функциональных резервов спортсменов в тренировочной и соревновательной деятельности: автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра пед. наук / М.М. Булатова. – К., 1996. – 50 с.
9. Волков В.М. Спортивный отбор / В.М. Волков, В.П. Филин. – М.: Физкультура и спорт, 1983. – 176 с.
10. Воронова В.І. Психологія спорту: Навч. посібник / В.І. Воронова. – К.: Олімпійська література, 2017. – 274 с.
11. Годик М.А. Контроль тренировочных и соревновательных нагрузок / М.А. Годик. – М.: Физкультура и спорт, 1980. – 136 с.
12. Горго Ю.П. Психофізіологія. – К.: МАУП, 1999. – 160 с.
13. Денисова Л.В. Измерение и методы математической статистики в физическом воспитании и спорте: учебное пособие для вузов / Л.В. Денисова, И.В. Хмельницкая, Л.А. Харченко. – К.: Олимп. л-ра, 2008 – 127 с.
14. Земцова І.І., Олійник С.А. Практикум з біохімії спорту: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів спортивного профілю / І.І. Земцова, С.А. Олійник. – К.: Олімп. л-ра, 2010. – 183 с.
15. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л. Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. – К.: Педагогічна думка, 2016. – 219 с.
16. Ильин В.Н., Попадюха Ю.А., Бородин Ю.А., Дмитрук А.И., Мельников Д.С. Физическая работоспособность человека: оценка и коррекция, биоритмологические аспекты. Учеб. Пособие. Киев, 2008. – 130 с.
17. Коробейников Г. Психофизиология деятельности человека. Saarbrücken.: «LAP Lambert Academic Publishing», 2011. – 126 с.
18. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Теорія і практика професійного відбору: Навч. посібник. – К.: Ніка-Центр, 2006. – 536 с.
19. Медведев В.В. Психологические основы тактической подготовки спортсмена / В.В. Медведев. – М.: ГЦОЛИФК, 1987. – 25 с.

20. Осипенко Г.А. Основи біохімії м'язової діяльності / Г.А. Осипенко. - Київ: Олімп. л-ра., 2007. – 200 с.
21. Психофізіологія: Учебник для вузов. 4-е изд. / Под ред. Ю.И. Александрова. – СПб.: Питер, 2014. – 464 с.: ил. – (Серия «Учебник для вузов»).
22. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика у 2 кн. Книга 2. – Відбір у різні види спорту: Підручник / Л.П. Сергієнко. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2010. – 784 с.
23. Теория и методика физического воспитания. Том 1. / Под общ. ред. Т.Ю. Круцевич. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 422 с.
24. Шинкарук О.А. Отбор спортсменов и ориентация их подготовки в процессе многолетнего совершенствования / О.А. Шинкарук. – К.: Олимпийская литература, 2011. – 360 с. 24.